

Toezicht- en Handhavingsbeleid Wabo 2012-2016

Drachten|Smallingerland

Vastgesteld: 27 maart 2012

1. Inleiding.....	5
1.1. Aanleiding	5
1.2. Doel van het handhavingsbeleid	5
1.3. Kader	6
1.4. Leeswijzer	7
2. Methode prioriteitstelling.....	9
2.1. Algemeen.....	9
2.2. Toezichtfrequentie op basis van risicoanalyse	9
2.2.1. Toezichtfrequentie milieu.....	9
2.2.2. Toezichtfrequentie brandveilig gebruik	11
2.3. Intensiteit toezicht op basis van risicoanalyse	13
2.4. Prioriteiten.....	14
3. Inzet	15
3.1. Bouwfase	15
3.2. Gebruiksfase.....	16
3.2.1. Inzet uren	16
3.2.2. Overige toezichtstaken	17
4. Handhavingstrategieën.....	19
4.1. Toezichtstrategie.....	19
4.2. Sanctiestrategie	20
4.3. Gedoogstrategie	21
4.4. Wijze van rapporteren	23
5. Capaciteit	25

Bijlage 1: Risicoanalyse (lijst met overtredingen en scores)

Bijlage 2: Totaal overzicht overtredingen

Bijlage 3: Lijst dwangsommen

Bijlage 4: Middelen voor bestuursrechtelijke handhaving

Bijlage 5: Procedure last onder dwangsom en last onder bestuursdwang

Bijlage 6: Overige middelen handhaving

Bijlage 7: Gedoogsituaties

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. Hiermee is een groot aantal activiteiten onder één vergunning gebracht, de omgevingsvergunning. Er wordt al een aantal jaren met (handhaving)beleidsplannen voor bouw, milieu en brandveiligheid gewerkt. De Wabo is aanleiding om het gemeentelijke handhavingsbeleid integraal voor alle deelaspecten van de omgevingsvergunning op te stellen (Wabo-breed).

Met het handhavingsbeleid wordt voldaan aan het Besluit omgevingsrecht (Bor) om inzicht te geven in de doelen die de gemeente stelt ten aanzien van de handhaving en in de activiteiten die het zal uitvoeren om deze doelen te behalen (artikel 7.2 Bor).

In dit handhavingsbeleid is onze aanpak en werkwijze voor de periode 2012-2016 uitgewerkt. Jaarlijks worden de keuzes en activiteiten voor het komende jaar beschreven in het uitvoeringsprogramma, dit is vereist op grond van artikel 7.3 Bor. Door een jaarlijkse analyse, is bijstelling van het handhavingsbeleid mogelijk. Het handhavingsbeleid en het uitvoeringsprogramma worden vastgesteld door het college en ter informatie voorgelegd aan de gemeenteraad (artikel 7.7 Bor).

1.2. Doel van het handhavingsbeleid

Iedereen wil een schone, veilige, plezierige en duurzame leefomgeving. Hiervoor zijn landelijke, provinciale en gemeentelijke regels opgesteld. Het bevoegd gezag heeft tot taak zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving (artikel 5.2 Wabo). Om handhavend op te kunnen treden, moet een bevoegd gezag echter wel op de hoogte zijn van de illegale situatie (door middel van toezicht). Het zorg dragen voor de handhaving, gaat dan ook in combinatie met het houden van toezicht op de naleving van de regels. Het realiseren van eenduidigheid en rechtsgelijkheid is hierbij van belang.

In beginsel wordt tegen iedere overtreding opgetreden. Omdat het zonder onevenredige hoge kosten niet mogelijk is om dit voor alle situaties uit te voeren, moeten er keuzes gemaakt worden. Dit is gebeurd door middel van een risicoanalyse. Het integraal oppakken van toezicht en handhaving (daar waar mogelijk) zorgt voor een vergroting van de effectiviteit en efficiëntie.

De wet verplicht ons om in beginsel op te treden tegen overtredingen van wettelijke voorschriften. Dat neemt niet weg dat burgers en bedrijven een eigen verantwoordelijkheid hebben in het naleven van regelgeving. Met de modernisering van de regelgeving, algemene regels en melding in plaats van vergunningstelsels, is een nieuwe generatie wetgeving ontstaan. Meer vrijheid voor burgers en bedrijven en een overheid op afstand. Het is echter wel van belang om burgers en bedrijven te wijzen op hun verantwoordelijkheid. Dat de gestelde voorschriften door ons zelf worden nageleefd bij onze eigen instellingen/bedrijven is een vereiste om geloofwaardig en betrouwbaar, publiekrechtelijk op te kunnen treden.

Gelijktijdig wordt van die overheid wel verwacht dat de kwaliteit van de leefomgeving in stand wordt gehouden of verbeterd. Het beheer van de leefomgeving speelt dan ook een belangrijke rol. Dit vullen wij in door een substantieel deel van de beschikbare toezichttijd te besteden aan 'vrije veld toezicht'. De beginselplicht tot toezicht en handhaving gaat over het totale toezicht in de gemeente. Dit bestaat uit toezicht gestuurd vanuit vergunningen, maar ook uit toezicht dat gericht is op het beheer van de leefomgeving (vrije veld toezicht, maar ook het gebruik in strijd met het bestemmingsplan, zie ook paragraaf 3.1). Dit vrije veld toezicht wordt tevens gebruikt om invulling te geven aan tijdelijke speerpunten in het toezicht. Deze speerpunten volgen uit de jaarlijkse analyse van de resultaten.

Om te streven naar een schone, veilige, plezierige en duurzame leefomgeving zijn onze doelstellingen:

- toezicht houden op het naleven van omgevingsvergunningen en meldingen én het beheer van de leefomgeving, conform vastgestelde prioriteiten en toezichtfrequenties;
- voldoen aan regelgeving bij inrichtingen die wijzelf in gebruik hebben;

De doelen worden in dit beleidsplan besproken en tevens wordt aangegeven hoe deze doelen worden bereikt en welke middelen daarvoor nodig zijn (uren, formatie etc.).

1.3. Kader

Het beleid richt zich op de publiekrechtelijke deelaspecten van de omgevingsvergunning, de samenhangende wetgeving en activiteiten in de fysieke leefomgeving (gerelateerd aan de Wabo), zoals bouwactiviteiten, milieuactiviteiten en brandveiligheid. Hierdoor valt niet alle gemeentelijke regelgeving onder dit handhavingsbeleid. De kap van een boom en de aanleg van inritten/uitwegen vanuit de APV, vallen hier wel onder, maar parkeren niet. En omdat dit beleid zich richt op de toezicht en handhaving, worden de werkzaamheden voor vergunningen en de daarbij behorende uren en formatie, buiten beschouwing gelaten.

Bouw- en gebruiksfase

De deelaspecten van de omgevingsvergunning, zijn verdeeld in eindige activiteiten en cyclische activiteiten. De bouw van een ziekenhuis is bijvoorbeeld eindig, maar het gebruik van het ziekenhuis is cyclisch. Het eindige proces wordt de 'bouwfase' genoemd en het cyclische proces de 'gebruiksfase'. Het toezicht tijdens de bouwfase loopt vanaf start bouw- of sloopwerkzaamheden tot de afronding daarvan. Het toezicht tijdens de gebruiksfase begint als een gebouw of inrichting in gebruik wordt genomen.

Functiescheiding vergunningen en handhaving

Op basis van het Bor (artikel 7.4) dienen de werkzaamheden voor vergunningen en handhaving gescheiden te worden uitgevoerd. In Smallingerland is er dan ook sprake van functiescheiding tussen vergunningverlening en handhaving.

Basis handhavingsbeleid

Wettelijke basis

De Wabo, het Bor en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (het Mor) dienen als wettelijke basis voor het beleidsplan. De kwaliteitscriteria zoals opgenomen in de Wabo, het Bor en het Mor, zijn bepalend bij de opstelling van dit beleidsplan.

Naast de wettelijke basis zijn er in het verleden verschillende documenten opgesteld met betrekking tot taakuitvoering en de (benodigde) formatie. De resultaten hiervan dienen eveneens als basis van het beleid en zijn tot dusver betrokken bij de uitvoeringsprogramma's en jaarverslagen die sindsdien zijn opgesteld.

Formatieonderzoek adviesbureau Contain

In 2008/2009 is een formatieonderzoek uitgevoerd door Contain Organisatie Advies. Het onderzoek richtte zich op de personele capaciteit van de afdeling Publiek, eenheid Vergunningen en handhaving (toegespitst op de deelaspecten bouw en milieu). Uit dit onderzoek bleek dat de benodigde capaciteit en de ingezette capaciteit voor toezicht en handhaving overeen kwamen.

Notitie "Meer met minder"

Naar aanleiding van de verandering die met de komst van de omgevingsvergunning in 2010 zou gaan plaatsvinden, is in 2009 de notitie "Meer met Minder" vastgesteld. Hierin is duidelijk gemaakt in welke fase welke werkzaamheden behoren en welke capaciteit nodig is voor het toezicht in de gebruiksfase. De capaciteit voor de bouwfase was al opgenomen in het 'Handhavingbeleidsplan bouwregelgeving Smallingerland 2008'.

Handhavingbeleidsplan bouwregelgeving Smallingerland 2008

Op 9 september 2008 is het handhavingbeleidsplan bouwregelgeving Smallingerland vastgesteld. Een onderdeel hiervan is het toezichtprotocol bouwregelgeving Smallingerland. Het handhavingbeleidsplan 2008 dient als uitgangspunt voor dit Wabo-breed handhavingbeleidsplan.

Fries draaiboek Handhaving Milieuwetgeving

Er wordt in dit handhavingsbeleid aangesloten bij hoofdstuk 3 uit het Fries Draaiboek Handhaving Milieuwetgeving (wordt als leidraad meegenomen) en de daarbij behorende bijlagen.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode die is toegepast voor de risicoanalyse uitgelegd. Hierin zijn keuzes gemaakt in wat wel en wat niet gecontroleerd gaat worden. De benodigde inzet die voortkomt uit de resultaten van de risicoanalyse worden besproken in hoofdstuk 3, waarna in hoofdstuk 4 de handhavinginstrumenten die wij gebruiken worden besproken. De capaciteit en het afwegingskader maken onderdeel uit van hoofdstuk 5. Hierin worden alle benodigde en beschikbare uren tegen elkaar afgezet.

2. Methode prioriteitstelling

2.1. Algemeen

De afstemming tussen toezicht en handhaving van de omgevingsvergunning is voor ons vanzelfsprekend. Voor de efficiency en de kwaliteit van de dienstverlening naar burgers en bedrijven, is een integrale benadering en de één-loket-gedachte belangrijk.

Al een aantal jaren wordt met (handhaving)beleidsplannen gewerkt en wordt integraal toezicht gehouden op het gebied van bouw, milieu en brandveiligheid. De doelstelling hierbij is *'het zoveel mogelijk integreren, maar ten minste op elkaar afstemmen van de toezichtstaken op het gebied van de omgevingsvergunning'*.

Om de toezichtstaken op elkaar af te kunnen stemmen, is het belangrijk om inzicht te hebben in welke overtredingen zich voor kunnen doen en welke mate van toezicht hierbij benodigd is. In principe zou op alle deelaspecten van de Wabo toezicht kunnen worden uitgeoefend. Omdat het niet realistisch is om alles te controleren worden er keuzes gemaakt. De overtredingen zelf, maar ook het effect van de overtredingen, zijn hierbij belangrijk. Niet alle overtredingen zijn gelijk en de gevolgen bij het niet of minder naleven van de regels zijn verschillend. Een fout in de constructie kan een andere impact hebben dan bijvoorbeeld een afwijkende vorm van een bouwwerk.

Omdat de toezichtbezoeken bij milieu en brandveilig gebruik cyclisch zijn, is de frequentie van het toezicht vastgelegd. Afhankelijk van potentieel risico, wordt een bedrijf één keer per jaar, één keer per 3 jaar of één keer per 5 jaar gecontroleerd. Dit is in de bouwfase niet aan de orde. Hier gaat het om eindige controles. Wanneer het bouwwerk gereed is, hoeft na de eindcontrole in principe geen hercontrole plaats te vinden.

Toezicht moet zo effectief mogelijk worden uitgevoerd. Hiervoor is een risicoanalyse uitgevoerd, deze vormt de basis voor de intensiteit van toezicht in handhavingsbeleid. De analyse is opgebouwd vanuit twee richtingen: op basis van toezichtfrequentie (2.2) en op basis van intensiteit van toezicht (2.3) Een belangrijk element dat invloed heeft op de intensiteit van toezicht, is het naleefgedrag. Het monitoren van het naleefgedrag geeft inzicht in of er een verschuiving plaats dient te vinden in deze intensiteit. Of er een verschuiving plaats moet vinden, wordt bepaald in de jaarlijkse evaluatie (in het uitvoeringsprogramma en jaarverslag). Wanneer deze verschuiving aan de orde is, heeft dit geen invloed op het kader waarin dit toezicht plaatsvindt (het beleid), dit blijft ongewijzigd.

2.2. Toezichtfrequentie op basis van risicoanalyse

2.2.1. Toezichtfrequentie milieu

Op basis van potentiële milieurisico's zijn de bedrijven ingedeeld in een risicoprofiel. De volgende profielen worden onderscheiden: laag (categorie 1), gemiddeld (categorie 2 en 3) en hoog risico (categorie 4). De categorie-indeling is bepalend voor de toezichtfrequentie. Dit is een indeling die landelijk gebruikelijk is.

Hoog risico

Bedrijven met een hoog risicoprofiel krijgen de hoogste prioriteit qua toezicht. Bedrijven met een hoog risicoprofiel zijn ingedeeld in categorie 4. Deze bedrijven worden eenmaal per jaar op alle milieuaspecten gecontroleerd.

Bedrijven met een hoog risico worden frequent bezocht, ongeacht het naleefgedrag. Wel is het mogelijk om minder brede en diepgaande controles uit te voeren. Het toezicht moet zichtbaar blijven ook al toont het bedrijf goed naleefgedrag. Gezien de risico's is minder frequent toezicht niet aan de orde.

Gemiddeld risico

Bedrijven met een gemiddeld risico zijn ingedeeld in categorie 2 of 3. Categorie 2 bedrijven hebben een lager risico en worden een keer per vijf jaar gecontroleerd indien de naleving goed is. Categorie 3 bedrijven hebben een hoger risico en worden (bij goede naleving) één keer per drie jaar gecontroleerd. Het toezicht kan zich bij deze bedrijven vooral richten op de risicovolle thema's en veel voorkomende overtredingen. Dit zijn de zogenaamde aspectcontroles.

Als er bij een toezichtbezoek blijkt dat een belangrijke (kern)bepaling/voorschrift wordt overschreden en er bestaat een redelijke kans op herhaling, dan wordt dit bedrijf het daarop volgende jaar opnieuw gecontroleerd. Een kernbepaling is een bepaling of voorschrift die de kern vormt van het belang, dat de betreffende wettelijke regeling, vergunning of ontheffing beoogt te beschermen. Kernbepalingen en het handhavingproces zijn opgenomen in hoofdstuk 3 en bijbehorende bijlagen van het Fries Draaiboek Handhaving Milieuwetgeving.

Laag risico

Bedrijven met een laag risico hebben minder aandacht nodig. Bij klachten en incidenten zal altijd worden opgetreden (piepsysteem). Daarnaast kunnen bij andere toezichtbezoeken, bijvoorbeeld in het kader van het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken (Gebruiksbesluit), ook milieuaspecten worden meegenomen. Per 1 april 2012 treedt het nieuwe Bouwbesluit 2012 in werking. Hierin komen het Gebruiksbesluit en het Bouwbesluit 2003 samen en vervalt het Gebruiksbesluit van rechtswege.

De bovenstaande risico's in relatie met toezichtfrequentie zijn schematisch weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 1:

	Naleving minder goed	Naleving goed
categorie 1	lage prioriteit, signaaltoezicht, integrale aanpak, altijd actie bij klachten of incidenten	
<i>toezichtfrequentie</i>	piepsysteem	
categorie 2	(2a) hoge prioriteit, meer toezicht	gemiddelde prioriteit, regelmatig toezicht, thema's
<i>toezichtfrequentie</i>	1x per jaar	1x per 5 jaar
categorie 3	(3a) hoge prioriteit, meer toezicht	gemiddelde prioriteit, regelmatig controleren, thema's
<i>toezichtfrequentie</i>	1x per jaar	1x per 3 jaar
categorie 4	hoge prioriteit, meer toezicht	
<i>toezichtfrequentie</i>	1x per jaar	

Bij milieu ligt de toezichtfrequentie dus vast voor alle bedrijven die binnen een bepaalde categorie vallen (categorie 1 t/m 4). De toezichtfrequentie en het aantal bedrijven zorgt voor het onderstaande overzicht met het aantal controles (tabel 2).

Tabel 2: aantal toezichtbezoeken milieu per jaar

Categorie	Aantal bedrijven	Toezichtfrequentie	Aantal bezoeken
1 (piepsysteem)	880	PM	0
2	1100	1x per 5 jr	220
2a	25	jaarlijks	25
3	75	1x per 3 jaar	25
3a	5	jaarlijks	5
4	15	jaarlijks	15
Totaal	2100		290

2.2.2. Toezichtfrequentie brandveilig gebruik

Het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken is van toepassing op alle bouwwerken, met uitzondering van particuliere woningen. De toezichtfrequentie wordt bepaald door de kans op brand en de mate van zelfredzaamheid. Met een verminderd zelfredzaam persoon wordt een persoon bedoeld die, bij een calamiteit of bij het horen van een ontruimingsalarmsignaal, niet zelfstandig het bedreigde gebied kan verlaten en in een veilige omgeving kan komen.

Afhankelijk van het gebruik, de kans op het ontstaan van brand in combinatie met de mate van zelfredzaamheid van de aanwezigen (tabel 3), zijn de risicocijfers in kaart gebracht (tabel 4). Op basis van het risicocijfer, is de toezichtfrequentie bepaald (tabel 5).

Tabel 3: risico-inschatting

Kans op brand	Zelfredzaamheid		
Nagenoeg uitgesloten	I	Zeer goed	A
Klein	II	Goed	B
Redelijk	III	Voldoende	C
Groot	IV	Matig	D
Zeer groot	V	Niet	E

Tabel 4: risicocijfers

V	9	10	14	15	16	
IV	7	8	11	13	15	
III	5	6	10	12	14	
II	2	4	7	9	13	
I	1	3	6	8	12	
	A	B	C	D	E	

Dit leidt tot de volgende toezichtfrequenties:

Tabel 5: toezichtfrequentie

Risicocijfer	Niveau	Toezichtfrequentie
1-3	laag	1x per 5 jaar
4-7	middel	1x per 3 jaar
8-13	middel	1x per jaar
14-16	hoog	2x per jaar

De toezichtfrequentie is ook bij brandveilig gebruik leidend voor de toezichtbezoeken. In het oude handhavingbeleidsplan (2008), waren deze bedrijven ook ingedeeld in categorieën. Omdat steeds meer integraal wordt gecontroleerd, kan er verwarring ontstaan tussen de categorieën van milieu en brandveiligheid. Omdat een categorie 1 bedrijf milieu niet gelijk is aan een categorie 1 bedrijf brandveilig gebruik zijn de categorieën van brandveilig gebruik losgelaten en is de toezichtfrequentie centraal gesteld.

In de tabel (6) zijn de bedrijven en instellingen in onze gemeente opgenomen op grond van het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken, melding- of vergunningplichtig zijn. De indeling in gebruiksfuncties is gebaseerd op het Bouwbesluit. In combinatie met de toezichtfrequentie uit tabel 5 is het aantal toezichtbezoeken opgenomen.

Tabel 6: aantal bedrijven/instellingen op gebruiksfunctie

Gebruiksfunctie	kans op brand	zelfredzaamheid	risicocijfer	Toezichtfrequentie	aantal inrichtingen	aantal toezichtbezoeken per jaar
Woonfunctie voor zorgclusterwoning	redelijk	voldoende	10	1x per jaar	12	12
Woonfunctie voor groepzorgfunctie	redelijk	matig	12	1x per jaar	80	80
Woonfunctie voor kamergewijze verhuur	redelijk	goed	6	1x per 3 jaar	2	1
Bijeenkomstfunctie sport	klein	voldoende	7	1x per 3 jaar	7	2
Bijeenkomstfunctie kinderopvang	klein	matig	9	1x per jaar	30	30
Bijeenkomstfunctie anders	redelijk	voldoende	10	1x per jaar	60	60
Gebedshuizen (uitgesplitst bijeenkomstfunctie)	klein	voldoende	7	1x per 3 jaar	6	2
Celfunctie	klein	niet	13	1x per jaar	1	1
Gezondheidszorg voor aan bed gebonden patiënten	klein	niet	13	1x per jaar	2	2
Gezondheidszorgfunctie anders	klein	goed	4	1x per 3 jaar	1	1
Industriefunctie	klein	goed	4	1x per 3 jaar	20	7
Kantoorfunctie	klein	zeer goed	2	1x per 5 jaar	15	3
Logiesfunctie	redelijk	matig	12	1x per jaar	6	6
Onderwijsfunctie	klein	matig	9	1x per jaar	50	50
Winkelfunctie	klein	voldoende	7	1x per 3 jaar	70	23
Overige gebruiksfunctie	klein	voldoende	7	1x per 3 jaar	1	1
<i>Totaal</i>					<i>363</i>	<i>281</i>

In de bovenstaande tabel, is een beperkt aantal grote winkels opgenomen. Bij de winkels in de verschillende winkelcentra worden in het kader van het vrije veld toezicht in periode (december) thematische controles uitgevoerd, dit omdat de winkels vol staan en wordt er gekeken naar vluchtwegen, versiering en brandblusmiddelen.

2.3. Intensiteit toezicht op basis van risicoanalyse

Intensiteit

Bij de deelaspecten van de omgevingsvergunning (bouw, milieu, brandveiligheid, sloop, monumenten en reclame) waarbij specifiek de aard van de overtreding (constructief, brandveiligheid e.d.) belangrijk is, is de intensiteit van controle van belang. Deze intensiteit loopt van het piepsysteem tot een volledige controle.

De deelaspecten van de omgevingsvergunning waarbij de aard van de overtreding minder belangrijk is, zijn kap, aanleg, inrit en bestemmingsplan. De prioriteit in toezicht van deze deelaspecten komt aan bod in paragraaf 2.4.

Risicoanalyse

Voor de verschillende deelaspecten van de omgevingsvergunning, is een overzicht opgesteld met daarin de meest voorkomende of denkbare overtredingen. Per overtreding is een score toegekend aan het negatieve effect (NE) dat zich voor kan doen in de leefomgeving en de kans dat een overtreding voorkomt (K). Hieruit volgt het risico (R) van de overtreding. Het resultaat van deze analyse, is een overzicht van veelvoorkomende overtredingen met daaraan de benodigde mate van toezicht om te voorkomen dat de overtreding begaan wordt en om het negatieve effect te beperken. Aan de overtredingen zijn scores toegekend om zo uiteindelijk tot een prioriteitenstelling te komen (bijlage 1).

$$R = NE * K$$

De negatieve effecten (NE) zijn onderverdeelt in vijf categorieën:

- Veiligheid:
Hier gaat het om situaties waarin de veiligheid van mens en dier fysiek wordt bedreigd;
- Gezondheid:
Hier gaat het om situaties waarin het lichamelijk welzijn van mens en dier wordt bedreigd;
- Leefomgeving:
Het effect heeft een negatieve invloed op de kwaliteit van de omgeving;
- Maatschappelijk/bestuurlijk:
Hier gaat het om de financiële schade / aansprakelijkheid voor de gemeente en aantasting van het imago van de gemeente;
- Duurzaamheid:
In dit beleid wordt met duurzaamheid, het beschermen van de natuur en de leefomgeving bedoeld. Ook energiebesparende aspecten die kunnen worden toegepast vallen hieronder.

Voor het deelaspect bouw, is er geen (nieuwe) lijst met overtredingen opgesteld. Wij sluiten hierbij aan bij het toezichtprotocol van het integraal Toezicht Protocol (hierna: iTP). Het iTP is een gezamenlijk product van de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland, Platform milieuhandhaving grote gemeenten en de Nederlandse vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding. Het iTP wordt door de Rijksoverheid ondersteund en heeft een protocol met daarbij een toezichtmatrix ontwikkeld, waarin beschreven wordt wat een toezichthouder moet controleren. Het protocol bevat standaard een adviesniveau, met prioriteit op constructieve- en brandveiligheid. Het college heeft in het verleden besloten om het toezichtprotocol van de iTP te hanteren als basisniveau. Er is geen aanleiding om deze keuze te heroverwegen.

2.4. Prioriteiten

Om prioriteiten te stellen, zijn de overtredingen aan de hand van de risico's in een overzicht gezet (bijlage 2). In dit overzicht staat welke overtreding welke intensiteit van controle heeft. De intensiteit loopt van volledige controle tot steekproef. In dit overzicht zijn de deelaspecten kap, inrit en aanleg niet meegenomen. Deze controles vinden op de onderstaande manier plaats.

Aspecten kap, inrit en aanleg

Het risico bij het niet naleven van de voorschriften van deze deelaspecten wordt geschat op klein. Toezicht op voorschriften bij de omgevingsvergunningen voor deze deelaspecten richt zich vooral op:

- worden er andere of meer bomen gekapt dan vergund;
- is de plaats en afmeting van de inrit conform vergunning;
- wordt het land conform vergunning opgehoogd.

In de huidige situatie, zijn er geen specifieke uren vastgelegd voor deze werkzaamheden. Het toezicht op deze aspecten werd meegenomen in de dagelijkse werkzaamheden van de opzichter(s). Voor het toezicht op de aspecten kap, inrit en aanleg, wordt nu 100 uur gereserveerd. Indien kap, inrit of aanleg nu onderdeel uitmaakt van een omgevingsvergunning die ook het deelaspect bouw, milieu, brandveilig gebruik, sloop of reclame heeft, dan wordt ook kap, inrit of aanleg meegenomen in het toezicht. Op grond van de risicoanalyse is er geen actief toezicht op illegale activiteiten van de deelaspecten kap, inrit en aanleg. Vanzelfsprekend wordt er gereageerd op vragen en/of klachten.

Een groot deel van de omgevingsvergunningen met deelaspect kap, inrit of aanleg wordt aangevraagd door de gemeente zelf. Er wordt vanuit gegaan dat deze werkzaamheden worden uitgevoerd conform de vergunning. Hier wordt geen toezicht op gehouden.

3. Inzet

Op basis van de toezichtfrequentie en de intensiteit van het toezicht, zijn de uren bepaald die nodig zijn om de werkzaamheden uit te voeren. Onder andere de stukken van Contain en 'Meer met minder' en het voormalige handhavingbeleidsplan (paragraaf 1.3), hebben de basis gelegd voor deze uren in de bouw -en gebruiksfase. De deelaspecten van de omgevingsvergunning zijn ingedeeld in de fase (bouw of gebruik) waarmee ze het meeste raakvlak hebben. Dit betekent niet dat alle toezichtbezoeken alleen in de gebruiksfase vallen of alleen in de bouwfase. Het één sluit het ander niet uit.

De bestaande cijfers uit de eerder genoemde stukken zijn overgenomen in dit handhavingsbeleid en er wordt gerekend met 1425 uur voor één fte. Omdat het beleid Wabobreed is opgesteld. Is de benodigde capaciteit voor kap, inrit/uitweg en andere bijkomende aspecten vanuit de Wabo, hieraan toegevoegd.

3.1. Bouwfase

Zoals eerder vermeld, heeft het toezicht in de bouwfase een eindig karakter. De uren voor toezicht zijn dan ook gekoppeld aan het aantal vergunningen en de daarbij behorende toezichturen. Het formatieonderzoek van Contain is gebaseerd op kengetallen waarbij er per bouwwerk gemiddeld drie toezichtbezoeken plaatsvinden van gemiddeld drie uur per bezoek. Deze uren zijn opgebouwd uit de reistijd, tijd voor het toezichtbezoek zelf en de administratieve werkzaamheden. Bij de uren van bouw en sloop zijn ook uren opgenomen die nodig zijn om de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (hierna: BAG) op orde te houden. Dit geldt alleen voor de gegevens die voortkomen uit vergunningen en meldingen. Ook vergunningvrije bouwwerken dienen te worden opgenomen in de BAG. Dit is separaat geregeld en maakt geen onderdeel uit van dit handhavingsbeleid.

Klachten

Gemiddeld worden er elk jaar 50 klachten ingediend. Door de eenheid Vergunningen en handhaving worden de Wabo-gerelateerde klachten in behandeling genomen. Anonieme klachten worden niet in behandeling genomen.

Het streven is om de klager binnen twee werkdagen op de hoogte te stellen dat de klacht is ontvangen en te informeren over het vervolg. Indien nodig zullen andere overheden worden ingeschakeld zoals, politie, provincie of Wetterskip. Om een klacht goed af te handelen, wordt er gemiddeld acht uur per klacht gerekend (zie tabel 7).

Vrije veld toezicht (beheer leefomgeving)

Zoals eerder vermeld is met de modernisering van de regelgeving, algemene regels en melding in plaats van vergunningstelsels, een nieuwe generatie wetgeving ontstaan. Meer vrijheid voor burgers en bedrijven en een overheid op afstand. Er ontstaat een verschuiving van toezicht gevoed vanuit verleende vergunningen naar toezicht op het beheer en gebruik van de leefomgeving. Dit toezicht op beheer speelt een steeds belangrijkere rol. Aandachtspunten hierbij zijn het signaleren van illegale bouwwerken, het zonder toestemming gebruiken of bebouwen van gemeentegrond en het in strijd met het bestemmingsplan gebruiken van gebouwen (bijvoorbeeld het vestigen van winkels op industrieterreinen).

Het aantal verleende vergunningen zal in de toekomst door de modernisering van de regelgeving verder afnemen. Evenredig hieraan neemt de noodzaak tot beheertoezicht (vrije veld) op de leefomgeving toe. De komende 4 jaar wordt minimaal 10% van de toezichttijd gereserveerd voor vrije veld toezicht gericht op het beheer van de leefomgeving.

Bovenstaande werkzaamheden, leiden tot de uren zoals opgenomen in de onderstaande tabel (7).

Tabel 7: toezicht bouwfase

Omgevingsvergunning	Aantal vergunningen	Uren per vergunning	Totaal uren
Bouw	300	10	3000
Sloop	270	4	1080
Reclame	30	2	60
Monumenten	5	2	10
Bestemmingsplan	15	2	30
Totaal toezichtbezoeken	620		4180
Inrit, kap en aanleg	*		100
Klachten			400
Subtotaal			4680
10% v/d tijd besteden aan vrije veld toezicht			520
Totaal			5200

* op basis van piepsysteem, combinatie onderdelen

3.2. Gebruiksfase

3.2.1. Inzet uren

In de gebruiksfase wordt de inzet van uren vooral bepaald door de frequentie van de toezichtbezoeken en de intensiteit van toezicht.

Het toezicht van milieu en brandveiligheid is integraal. Bij bedrijven waar beide deelaspecten van de Wabo van belang zijn, worden deze gelijktijdig in het toezicht betrokken. Eén toezichthouder hoeft maar één bezoek af te leggen waarin alle onderdelen meegenomen worden en er hoeft maar één brief naar het bedrijf toe waarin beide deelaspecten worden besproken. Wanneer er toezicht plaatsvindt met betrekking tot één van de deelaspecten (milieu of brandveiligheid), wordt het andere altijd wel in hoofdlijnen bekeken. Hiermee komen ook de excessen naar voren. Door deze wijze van integraal toezicht ontstaat tijdswinst (één bezoek en brief). Ook worden de lasten voor de bedrijven zelf verminderd. Ze worden in principe maar één keer gecontroleerd, krijgen maar één brief en hiermee ontstaat er ook tijdswinst voor de bedrijven zelf.

In paragraaf 2.2.1 zijn de categorieën van de aanwezige bedrijven en daarbij behorende toezichtfrequentie beschreven. In tabel 8 is aan de hand van deze vastgelegde frequentie, het aantal bedrijven en de tijd die benodigd is per toezichtbezoek, inzichtelijk gemaakt hoeveel uren er nodig zijn om de bedrijfsbezoeken uit te voeren. Evenals bij de bouwfase is voor het berekenen van de uren gebruik gemaakt van de gegevens uit het formatieonderzoek van Contain uit 2008 en 'Meer met minder'. De hercontroles die plaatsvinden bij de bedrijven zijn hier ook toegevoegd, zodat het totaal aantal benodigde uren voor de milieucontroles inzichtelijk is.

Het aantal bedrijven/instellingen zoals opgenomen in de tabel, is een momentopname. Er zullen elk jaar bedrijven bijkomen, maar er zullen ook bedrijven vertrekken uit onze gemeente. De verwachting is dat het aantal bedrijven/instellingen niet wezenlijk zal veranderen tijdens de duur van dit beleidsplan.

3.2.2. Overige toezichtstaken

De toezichthouders in de gebruiksfase hebben naast de structurele bedrijfsbezoeken de volgende taken in het pakket.

Bodem

De bodemtaken zijn gebaseerd op de Wet bodembescherming, Wet milieubeheer, Wabo, Besluit bodemkwaliteit en de Woningwet. Het toezicht op de grondstromen in de gemeente, is onze verantwoordelijkheid. De bodemkwaliteitskaart die is vastgesteld is daarvoor een belangrijk toetsingskader. Voor deze taak is 500 uur gereserveerd.

Samenwerking

Waar nodig wordt in regionaal, provinciaal en landelijk verband samengewerkt. Voor geluid kan een beroep worden gedaan op de expertise die daarvoor beschikbaar is bij servicebureau De Friese Wouden. Verder zijn wij partij in het FHO (Fries Handhavingoverleg). Het gaat hier dan over de uitvoeringspraktijk vergunningverlening en handhaving in de provincie.

Het LOM (Landelijk Overleg Milieuwethandhaving) stelt elk jaar een aantal thema's vast, met de bedoeling die over te nemen in de milieuprogramma's. De landelijke prioriteiten worden in principe overgenomen, om vervolgens onder regie van de provincie verdere afspraken te maken. Voor de samenwerking op regionaal, provinciaal en landelijk niveau worden jaarlijks 100 uren gereserveerd.

Vrije veld toezicht

In de gebruiksfase is er tevens de verschuiving van vergunningplicht naar meldingsplicht (evenals in de bouwfase). Niet op alle bedrijven is een meldingsplicht van toepassing, maar zijn de voorschriften uit het Activiteitenbesluit wel van toepassing. Dit vraagt van de toezichthouders een actieve opstelling. Deze bedrijven komen niet naar ons, maar wij gaan naar de bedrijven. In de tijd die beschikbaar is voor het vrije veld toezicht, worden daarnaast de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Thematische controles, zoals controle op vluchtwegen, beschikbaarheid brandblusmiddelen en brandveiligheid versiering in winkels en horeca in drukke periodes zoals de feestdagen in december en/of sportevenementen (zie ook 2.2).
- Bestemmingsplan, strijdig gebruik en het naleven van gebruiksbepalingen zoals aanleg- en ontgrondingvergunningen;
- Nieuwe vestiging van bedrijven zonder melding of vergunning;
- Afval, zoals zwerfafval en het illegaal verbranden van afvalstoffen;
- Illegale bodemsaneringen, toepassen van puin- en asfaltgranulaat;
- Mestopslagen in strijd met het Besluit mestbassins, uitrijden en toepassen van dierlijke mest;
- Oog- en oorfunctie illegale lozingen oppervlaktewater / strijdig gebruik bestrijdingsmiddelen (Waterwet);
- Buitenopslag grotere hoeveelheden brandbare stoffen (Gebruiksbesluit).

Onze zichtbaarheid buiten is van belang voor de leefbaarheid in onze gemeente en heeft een gunstige invloed op het naleefgedrag.

Klachten

De klachten worden op dezelfde manier afgehandeld als in de bouwfase (paragraaf 3.1). Ook in de gebruiksfase is het beleid van de gemeente om anonieme klachten niet in behandeling te nemen en zullen er (wanneer nodig) andere overheden worden ingeschakeld zoals de provincie of Wetterskip. Er worden gemiddeld 50 klachten per jaar ingediend en om een klacht goed af te handelen, wordt er gemiddeld 16 uur per klacht gerekend.

Het verschil met uren voor de klachten in de bouwphase is te verklaren doordat er in de gebruiksfase meer aspecten dienen te worden onderzocht. Er kan sprake zijn van onderzoeken die dienen te worden uitgevoerd, om te kijken of er bijvoorbeeld geen vervuiling in de grond of in het water terecht is gekomen. De uren die worden besteed aan het behandelen van klachten maken onderdeel uit van het totaal aantal uren in de gebruiksfase.

Tabel 8: toezicht gebruiksfase

Categorie	Toezicht-freq. (x keer per x jr)	Aantal bedrijven	Aantal toezicht bezoeken per jaar**	Tijd per toezicht bezoek	Totaal uren toezicht bezoek	Hercontrole per jaar	Tijd per hercontrole	Totaal hercontrole	Totaal aantal uren
Milieu									
1	*	880		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	
2	1x / 5 jr	1100	220	8	1760	110	2	220	1980
2a	jaarlijks	25	25	8	200	13	2	25	225
3	1x / 3 jr	75	25	12	300	13	3	38	338
3a	jaarlijks	5	5	12	60	3	4	10	70
4	jaarlijks	15	15	24	360	8	6	45	405
Brandveilig gebruik									
nvt	1x / 5 jr	160	32	4	128	**	**	**	128
nvt	1x / 3 jr	15	5	4	20	**	**	**	20
nvt	jaarlijks	190	190	4	760	**	**	**	760
Bodem									500
Samenwerking									100
Beheer									
Klachten									800
Subtotaal									5326
Vrije veld toezicht									591
Totaal									5917

* piepsysteem

** controles en hercontroles vinden waar mogelijk integraal plaats

4. Handhavingstrategieën

Het naleven van de wet- en regelgeving kan worden gerealiseerd door het bevorderen van spontane naleving, het bevorderen van naleving door toezicht (uitgewerkt in de toezichtstrategie in combinatie met onze risicoanalyse) en het bevorderen van naleving door sancties (uitgewerkt in de sanctiestrategie). Er bestaat een beginselplicht tot handhaven, maar er kan in bepaalde situaties worden besloten om niet handhavend op te treden. Wanneer dit aan de orde is, wordt de gedoogstrategie gevolgd.

In de handhavingstrategie wordt het handhavingproces zoals opgenomen in het Fries Draaiboek Handhaving Milieuwetgeving (hoofdstuk 3 en bijbehorende bijlagen) aangehouden als leidraad.

4.1. Toezichtstrategie

De toezichtstrategie richt zich op de wijze waarop toezicht wordt uitgeoefend en in welke vorm het toezicht zal plaatsvinden. De uitkomsten van de risicoanalyse vormen de basis voor de toezichtbezoeken, naast deze uitkomsten maken de onderstaande aspecten onderdeel uit van de toezichtstrategie.

Toezichtbezoek wel of niet aankondigen

Toezichtbezoeken worden in principe aangekondigd en de datum om het bedrijf te bezoeken moet binnen 48 uur na het telefoongesprek worden vastgelegd. Een tweede bezoek wordt (meestal) niet aangekondigd. Omdat een bedrijfsbezoek altijd een momentopname is, is het naleefgedrag ten aanzien van gedragsvoorschriften moeilijker met toezicht af te dwingen. Nadat het gedrag bij na het bezoek is aangepast, is het mogelijk dat het gedrag na verloop van tijd weer vervalt in overtreding. Bij onaangekondigde bezoeken is de kans op constatering van deze overtredingen groter.

Adviserende en controlerende rol

Bij het uitvoeren van een toezichtbezoek treedt de (milieu-)toezichthouder op in een adviserende rol. De toezichthouder zal adviseren hoe om te gaan met (milieu)voorschriften/eisen. Ook mogelijke toekomstige ontwikkelingen kunnen onder de aandacht worden gebracht. Naast de adviserende rol, heeft de toezichthouder ook een controlerende rol. Wanneer iets niet volgens de regels gebeurt, dan zal een toezichthouder hier een controle op uitvoeren en (eventueel) handhavend optreden.

Toezicht en handhaving eigen bedrijven/instellingen op dezelfde wijze als andere bedrijven

De gemeente zelf heeft ook bedrijven, waarvoor wij bevoegd gezag zijn. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld het gemeentehuis, het bedrijfsgebouw aan de Tussendiepen en de brandweerkazerne. In de praktijk blijkt dat toezicht en handhaving bij eigen inrichtingen soms lastig is omdat de handhaver met collega's te maken heeft. Het uitgangspunt is echter wel dat eigen bedrijven/instellingen op gelijke wijze worden behandeld als andere bedrijven. Vanwege haar voorbeeldfunctie en de geloofwaardigheid, dienen beheerders van gemeentelijke gebouwen de voorschriften na te leven en bij eventuele constatering van overtredingen deze zo spoedig mogelijk ongedaan te maken. De resultaten van toezicht op eigen inrichtingen wordt altijd in het jaarverslag gerapporteerd.

Roulatie van bedrijven/gebieden

In de gebruiksfase zal na afhandeling van elke controlecyclus (eerste bezoek tot aan eventueel bestuursrechtelijk optreden) een andere toezichthouder het volgende reguliere bezoek bij hetzelfde bedrijf uitvoeren. Dit met het oog op optimale objectiviteit en wederzijdse onafhankelijkheid. Uit oogpunt van efficiëntie geldt hierop een uitzondering voor de grote industriële inrichtingen, waarbij een roulatietermijn van 3 jaar wordt gehanteerd. Toezicht bij grotere bedrijven vraagt immers een uitgebreider voorbereiding.

De activiteiten in de bouwfase zijn eindig en het toezicht is hierdoor in beginsel gebiedsgericht. Ook in deze fase vindt er ca. elke 3 jaar roulatie plaats. Dit om objectief te kunnen blijven in het gebied waar het toezicht plaatsvindt.

4.2. Sanctiestrategie

Zoals eerder vermeld, is er een beginselplicht tot handhaven. Wanneer er wordt besloten om handhavend op te treden tegen een illegale/gevaarlijke situatie, dan gebeurt dit volgens de sanctiestrategie.

Bestuursrechtelijke handhaving is gericht op het voorkomen, dan wel ongedaan maken van een situatie, die in strijd is met wettelijke voorschriften. Bestuurlijke handhaving is niet gericht op straffen, maar op herstel. De middelen die hiervoor beschikbaar zijn, zijn onder andere een waarschuwing, last onder dwangsom, last onder bestuursdwang of het intrekken van de vergunning (een toelichting op deze middelen is opgenomen in bijlage 4). De benadering / aanpak moet voor iedereen op een vergelijkbare wijze worden opgesteld.

Bij het constateren van een overtreding, wordt de onderstaande procedure gevolgd (zie ook bijlage 5):

- Eerste aanschrijving;
- Tweede aanschrijving;
- Beschikking;
- Invorderingsbeschikking;
- Incasso procedure.

De stappenplannen zoals opgenomen in het Fries Draaiboek, dienen als opzet voor de bovenstaande procedure. Ook staan deze stappenplannen in het ISO 9001 systeem dat gebruikt wordt. Hiermee wordt de kwaliteit van vergunningverlening geborgd (de eenheid Vergunningen en handhaving, is sinds 2002 gecertificeerd in overeenstemming met de norm NEN-EN-ISO 9001:2000).

Bestuurlijke boete

De Wabo biedt geen wettelijke grondslag om een bestuurlijke boete op te leggen, maar de Awb wel. Hierin wordt de boete omschreven als een bestraffende sanctie, inhoudende een onvoorwaardelijke verplichting tot betaling van een geldsom (artikel 5:40 Awb). In onze gemeente zijn er enkel Boa's aanwezig bij de afdeling Bestuursondersteuning. De afdeling Publiek heeft geen bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete. Bij afdeling Publiek zijn geen Boa's (zie ook bijlage 6).

Gelijktijdige werking

In artikel 5:6 van de Awb is opgenomen dat er geen herstelsanctie kan worden opgelegd, zolang een andere herstelsanctie vanwege een overtreding van kracht is. Een last onder dwangsom en een last onder bestuursdwang, mogen dus niet gelijktijdig van kracht zijn wanneer het gaat om dezelfde overtreding. Het opleggen van de herstelsancties na elkaar is wel toegestaan, dit zolang de overtreding blijft bestaan. Het toepassen van strafrechtelijke sancties bij (milieu) delicten gebeurt door het Openbaar Ministerie en met behulp van bijzondere opsporingsambtenaren (Boa's) en/of de politie.

Bij sommige overtredingen kunnen bestuurlijke handhaving en de strafrechtelijke handhaving wel naast elkaar plaats vinden. Dit betekent dat het bevoegd gezag van beide instanties tegelijkertijd een dwangsom (of boete) op kunnen leggen. Wanneer een bevoegd gezag een last onder dwangsom oplegt, dan moet volgens artikel 5.17 Wabo, een exemplaar van de beschikking toe worden gezonden aan de andere organen die bevoegd zijn tot bestuursrechtelijke handhaving.

Bouwstop

Op grond van de Wabo (artikel 5.17) kan het bevoegd gezag de bouw stilleggen. In o.a. de volgende gevallen wordt een bouwstop opgelegd:

- er zijn fouten ontdekt in de constructie;
- het bouwwerk voldoet niet aan de brandpreventieve eisen;
- het betreffen werkzaamheden aan een monument zonder of in afwijking van de vergunning.

Naast situaties waarin gelijk een bouwstop moet worden opgelegd, zijn er ook situaties waarin een bouwstop 'te zwaar' is. Wanneer dit werkzaamheden zijn waarvoor een omgevingsvergunning vereist is, adviseert de toezichthouder de bouw stil te leggen en een vergunning aan te vragen voor de werkzaamheden. Deze overtredingen zijn vaak te licht voor een 'echte' bouwstop, maar door het advies af te geven te stoppen met bouwen, wordt vaak het bedoelde resultaat behaald. In de brief naar de overtreder wordt dan verzocht om de overtreding binnen een bepaalde redelijke termijn na verzending van de brief te beëindigen (zie ook bijlage 6).

Verbod op in gebruik nemen

Wanneer de bouw een gebouw gereed is, dient de bouwer/aanvrager het gebouw gereed te melden aan de gemeente. De laatste controle kan dan plaatsvinden en wanneer alles goed is en volgens regelgeving en vergunning, dan mag het gebouw daarna in gebruik worden genomen. Wanneer bij het gebouw de mensveiligheid in het geding is, wordt het gebouw niet geopend en/of mag het niet in gebruik worden genomen.

Ketenhandhaving

Wanneer 'grotere' overtredingen plaatsvinden, wordt de samenwerking met het OM, de politie en andere organen gezocht (ketenhandhaving). Deze richt zich op de totale keten van een probleem en bevordert de samenwerking tussen verschillende handhavende instanties. De handhaving wordt effectiever en efficiënter. Dit door afstemming, informatie-uitwisseling en samenwerking tussen de bestuurs- en strafrechtelijke instanties. Hierdoor stijgt de geloofwaardigheid van de overheid op het gebied van handhaving, maar het belangrijkste is dat problemen (overtredingen) beter worden aangepakt en opgelost.

4.3. Gedoogstrategie

In de gedoogstrategie wordt toegelicht welke situaties in principe in aanmerking komen voor het afzien van handhaven en welke voorwaarden hieraan gekoppeld zijn. Gedogen kan worden omschreven als *'het niet optreden tegen overtredingen door het wel daartoe bevoegde bestuursorgaan'*.

In bepaalde gevallen kan de overtreding worden gedoogd, de beginselplicht tot handhaven is echter altijd van toepassing. Afzien van handhaven is echter slechts in uitzonderingsgevallen toegestaan en het gedogen van illegale situaties moet dan ook zoveel mogelijk worden beperkt. Voor het afzien van handhaven komen in principe de volgende situaties in aanmerking:

- Overgang- en overmachtsituaties;
In een overgangssituatie kan gedogen aanvaardbaar zijn, wanneer de consequenties van handhaving niet in een redelijke verhouding staan tot de belangen die met (onmiddellijke) handhaving zouden zijn gediend.
- Situaties waarin concreet zicht is op legalisatie;
In deze situaties kan de overtreding worden gelegaliseerd door aanpassingen of door het aanvragen van een vergunning. Dit is de voornaamste reden waarom er kan worden afgezien van handhaven;
- Situaties waarin het achterliggende belang beter wordt gediend met gedogen dan met handhaven;

- Situaties waardoor het van kracht worden van nieuwe wetgeving, waardoor de (illegale) situatie kan worden gelegaliseerd.
- Deregulering;
Steeds meer vergunningplichtige activiteiten gaan over naar een meldingsplicht. In voorkomende gevallen is het niet redelijk dat nog een vergunningprocedure in gang wordt gezet;

De bovenstaande situaties zijn in bijlage 7 nader toegelicht.

De gedoogstrategie (zoals in deze paragraaf) is gebaseerd op het landelijk gedoogbeleid. De landelijke beleidskaders zijn omschreven in een brief 'Gezamenlijk beleidskader', het 'Uitvoeringskader Gedogen (Ministerie V&W, 2009) en de notitie 'Grenzen aan gedogen' (1996). Deze beleidskaders worden gevolgd in onze gedoogstrategie.

In aanvulling op de bovenstaande situaties, is er in 2001 de 'Nota handhavingsbeleid ruimtelijk- en bouwregelgeving gemeente Smallingerland 2001' vastgesteld. Het tijdelijk plaatsen van stacaravan tijdens de bouw en verbouw van woningen, bedrijfsgebouwen, uitvoeren van sloopwerkzaamheden, aanleg en onderhoud van wegen etc., is hierin opgenomen. Wanneer er niet aan de regels wordt gehouden en na een zorgvuldige belangenafweging, kan het bevoegd gezag besluiten (slechts in bijzondere gevallen) om de situatie te gedogen. Het moet dan gaan om een tijdelijke, noodzakelijke behoefte en de illegale situatie zal binnen redelijk termijn worden beëindigd. De voorwaarden die aan een dergelijke gedoogsituatie worden gesteld, zijn opgenomen in bijlage 7. In 2006 zijn er tevens regels vastgesteld voor het tijdelijk plaatsen van zeecontainers/ketens. Deze worden in soortgelijke situaties als stacaravans gebruikt. Aan het gedogen van zeecontainers/ketens, zijn ook voorwaarden verbonden (bijlage 7).

Gedoogbeschikking en vergunning

Een gedoogbeschikking is niet gelijk aan een vergunning en is dan ook niet overdraagbaar aan rechtsopvolgers. De voorwaarden die worden gesteld aan een vergunning, kunnen dan ook niet aan de gedoogbeschikking worden gesteld. Er wordt in Smallingerland echter uitsluitend actief gedoogd. Dit betekent dan aan een gedoogbeschikking ook voorschriften/eisen (kunnen) worden gesteld. De situatie waarvoor een gedoogbeschikking is afgegeven, blijft in principe illegaal, maar wordt gedoogd.

Nulsituatie

In sommige gevallen kan door verloop van tijd sprake zijn van overtredingen/situaties die ingehaald zijn door regelgeving. Ook kan het zijn dat op basis van het Bor bouwwerken (destijds vergunningplichtig), nu vergunningvrij zijn. Om duidelijkheid te scheppen, is ervoor gekozen om een nulsituatie vast te leggen. Door het vastleggen van een nulsituatie, wordt duidelijk dat alle nieuwe overtredingen (die niet vergunningsvrij zijn) worden aangepakt volgens het beleid dat in dit handhavingsbeleid is beschreven.

In de 'Nota handhavingsbeleid, ruimtelijke- en bouwregelgeving gemeente Smallingerland 2001' (vastgesteld 21 februari 2001), is deze nulsituatie opgenomen (paragraaf 4.2). In april 2000 zijn luchtfoto's gemaakt van de gehele gemeente en het tijdstip waarop deze foto's zijn gemaakt, geldt als peildatum. Aan de hand van deze peildatum kan worden beoordeeld of illegale bouwwerken vóór of na inwerkingtreding van het handhavingsbeleid (uit 2001) zijn opgericht. Het illegale gebruik van bouwwerken is echter lastig te controleren aan de hand van de foto's. Hierbij geldt dat de overtreder aan dient te tonen dat het gebruik nog dateert van vóór het inwerkingtreden van het handhavingsbeleid (2001). Het vastleggen van de nulsituatie neemt niet weg dat er niet kan worden opgetreden tegen al vóór de nulsituatie bestaande illegale bouw (bijvoorbeeld naar aanleiding van verzoeken om handhaving door derden).

4.4. Wijze van rapporteren

Voortgangscontroles en correspondentie

De wijze van rapporteren gebeurt in de bouw- en in de gebruiksfase op (nagenoeg) gelijke wijze. Wanneer een dossier is ingevoerd in het systeem, wordt het aan een toezichthouder gekoppeld, die het eerste toezicht gaat uitvoeren. Heeft het toezichtbezoek plaatsgevonden, dan wordt aangegeven op welke wijze de diepgang van het toezicht heeft plaatsgevonden. Wanneer het nodig is wordt een vervolfbezoek gepland of kan de procedure worden afgesloten.

Van geconstateerde overtredingen wordt een registratie en rapportage gemaakt. De bevindingen die gedaan zijn en of er nog nadere maatregelen moeten worden getroffen, kunnen hierin worden vermeld. Zo kan altijd in een latere fase worden gecontroleerd of en hoe het toezicht heeft plaatsgevonden. Na een bezoek in de gebruiksfase wordt een brief verstuurd aan het betreffende bedrijf of persoon. In de bouwfase gebeurt dit als er een overtreding is geconstateerd.

Wanneer er in de gebruiksfase sprake is van een kleine overtreding die de gebruiker eenvoudig kan oplossen (bijvoorbeeld het plaatsen van een brandblusser) dan wordt een antwoordkaart achtergelaten. De gebruiker kan deze kaart terug sturen naar de gemeente wanneer de overtreding is beëindigd.

Van de ingestuurde kaarten wordt steekproefsgewijs gecontroleerd of de overtreding daadwerkelijk is beëindigd. Dit gehele proces wordt doorlopen met de programma's van Centric zoals OVX-, WFM-, MPM- en BWT4All.

5. Capaciteit

Inspelen op ontwikkelingen en behoefte. Dit is de voornaamste reden dat het handhavingsbeleid een periode beslaat van vier jaar. Bij het opstellen is het noodzakelijk dat de voorgaande beleidslijn in ogenschouw wordt genomen. Hierdoor wordt een consequente lijn benaderd met betrekking tot veilig-, gezond-, leefbaar- en duurzaamheid in toezicht en eenduidig- en rechtsgelijkheid in handhaving.

Het toezicht- en handhavingsbeleid 2012-2016 is doorgegaan op het huidige niveau van toezicht en handhaving en is afgestemd op de wettelijke voorschriften uit de Wabo waaraan het toezicht en handhavingsbeleid moet voldoen.

De risicoanalyses die al uitgevoerd waren voor de deelaspecten bouw, milieu en brandveilig gebruik, zijn gelijkgesteld en toegepast op de andere deelaspecten sloop, reclame, kap, aanleg, inrit, bestemmingsplan en monumenten. Hiermee is een Wabo-breed toezicht- en handhavingsbeleid ontstaan.

In navolging van de (procedurele) verlening van een omgevingsvergunning, voorziet dit toezicht en handhavingsbeleid in het onderbrengen van toezicht en handhaving op alle deelaspecten van een omgevingsvergunning bij de afdeling Publiek. Dit geldt niet alleen voor vergunningen, maar ook voor meldingen en het vrije veld toezicht (beheer van de leefomgeving). Hierin wordt een verschuiving van toezicht gevoed vanuit verleende vergunningen, naar toezicht op het beheer en gebruik van de leefomgeving geconstateerd. De tijd die minder nodig is voor toezicht op vergunningen is meer nodig bij toezicht op beheer.

Uit de voorgaande hoofdstukken volgt dat voor adequaat en optimaal toezicht en handhaving 11.117 uur nodig is. Gerekend met 1.425 uur per fte is dit 7,8 fte. De bouwfase heeft 3,6 fte nodig en de gebruiksfase 4,2 fte. In de huidige situatie is 8,0 fte beschikbaar, gelijk verdeelt voor de bouw- en gebruiksfase.

Bij de bepaling van de benodigde capaciteit is geen rekening gehouden met uitzonderlijke zaken. Toezicht op de bouw van het plan Raadhuisplein, is complex, intensief en vraagt de komende jaren in verhouding veel tijd. Een specifieke benodigde tijd koppelen is onhaalbaar. De verwachting is dat vooralsnog met 1 dag in de week (0,2) fte voldoende capaciteit beschikbaar is.

Hiermee komt de benodigde fte in balans met de beschikbare fte, dit is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 9: benodigde en beschikbare fte

Fte	Benodigd	Beschikbaar
Bouwfase	3,6	4,0
Gebruiksfase	4,2	4,0
Raadhuisplein	0,2	0
Totaal	8,0	8,0

Bijlagen:

Bijlage 1: Risicoanalyse (lijst met overtredingen en scores)

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

Milieu										
activiteiten zonder omg.vergunning	3	2	3	3	3	86	Groot	4	Groot	12
<i>bodem</i>										
beschermende voorzieningen	2	3	4	3	3	85	Groot	3	Redelijk	11
keuringstermijnen/logboeken	2	1	2	2	2	56	Klein	3	Redelijk	6
gebruik bestrijdingsmiddel	2	4	3	3	3	88	Groot	2	Klein	7
zorgplicht	3	3	3	3	3	89	Groot	3	Redelijk	11
<i>water</i>										
hemelwater	1	1	3	3	3	65	Redelijk	2	Klein	5
bedrijfsafvalwater	2	2	3	3	3	76	Redelijk	3	Redelijk	10
controleput	1	1	1	2	2	46	Klein	3	Redelijk	6
vetafscheider	2	2	3	3	3	72	Redelijk	4	Groot	11
olieafscheider	2	2	3	3	3	77	Redelijk	4	Groot	11
huishoudelijk afvalwater	1	1	1	1	1	40	Zeer klein	1	Zeer klein	1
koeltorens (legionella)	2	4	4	4	2	95	Groot	3	Redelijk	11
oppervlaktewater	3	4	4	4	3	112	Zeer groot	2	Klein	9
<i>lucht</i>										
geur	1	3	4	3	2	81	Groot	3	Redelijk	11
stof	1	3	3	2	2	74	Redelijk	2	Klein	5
oplosmiddel/ozon/ CFK	3	4	4	4	3	105	Zeer groot	2	Klein	9
verzuring	1	2	3	3	3	70	Redelijk	2	Klein	5

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

<i>geluid</i>										
evenementen	1	2	3	3	1	56	Klein	4	Groot	7
horeca	1	3	4	3	2	76	Redelijk	4	Groot	11
bedrijven	1	3	4	3	2	73	Redelijk	2	Klein	5
<i>afval</i>										
gevaarlijk afval	3	4	4	4	4	115	Zeer groot	3	Redelijk	13
bedrijfsafval	2	2	3	3	3	75	Redelijk	3	Redelijk	11
zwerfafval	2	2	3	3	3	74	Redelijk	3	Redelijk	11
<i>veiligheid</i>										
externe veiligheid	5	4	4	4	3	130	Zeer groot	3	Redelijk	13
verkeer	3	2	3	3	3	91	Groot	2	Klein	7
verruimte reikwijdte	1	1	2	3	4	59	Klein	2	Klein	3

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

Brandveiligheid										
<i>aankleding</i>										
doeken, gordijnen, podia, stands	4	2	2	2	1	77	Redelijk	3	Redelijk	10
<i>veilig vluchten bij brand</i>										
vrijhouden vluchtwegen	4	2	2	3	1	86	Groot	4	Groot	12
opstelling zitplaatsen	3	2	2	2	1	69	Redelijk	2	Klein	5
<i>installaties</i>										
brandmeld-, ontruiming- en sprinklerinstallatie	4	2	2	2	1	74	Redelijk	3	Redelijk	10
<i>bestrijding van brand</i>										
kleine blusmiddelen, droge blusleiding, brandslanghaspel	4	2	2	2	1	74	Redelijk	4	Groot	11
<i>beheersbaarheid van brand</i>										
deugdelijkheid brandwerende scheidingen	4	2	2	2	1	70	Redelijk	3	Redelijk	10
<i>bereikbaarheid</i>										
hulpdiensten	3	2	2	2	1	72	Redelijk	2	Klein	5
brandweeringang	3	2	2	2	1	69	Redelijk	2	Klein	5
opstelplaats	3	2	2	2	1	66	Redelijk	2	Klein	5
<i>interne organisatie</i>										
aanwezigheid BHV (taak: arbeidsinspectie)	3	2	2	2	1	73	Redelijk	2	Klein	5
ontruimingsplan (toezicht op aanwezigheid, niet op kwaliteit)	3	2	2	2	1	64	Redelijk	2	Klein	5

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

Sloop										
slopen zonder omg.vergunning	4	3	2	3	2	92	Groot	3	Redelijk	11
sloop monumentaal pand	3	2	3	4	2	93	Groot	2	Klein	7
sloop meer dan 35m ² asbestplaten (melding)	3	3	2	2	2	82	Groot	3	Redelijk	11
meer dan 10m ³ afval	2	2	2	2	2	61	Redelijk	3	Redelijk	11

Inrit/uitweg										
aanleg in/uitrit zonder omg.vergunning	2	1	4	2	1	56	Klein	3	Redelijk	6
veilig en doelmatig gebruik weg	3	1	3	3	1	67	Redelijk	2	Klein	5
bescherming uiterlijk omgeving	2	1	3	2	1	55	Klein	2	Klein	3

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

Reclame										
<i>plaats van de reclame</i>										
winkelgebieden	2	1	3	2	1	55	Klein	4	Groot	7
woongebieden	1	1	3	2	1	54	Klein	2	Klein	3
bedrijfsterreinen	2	1	2	2	1	51	Klein	4	Groot	7
dorpen	2	1	3	2	1	57	Klein	3	Redelijk	6
sport en recreatie	1	1	2	2	1	46	Klein	4	Groot	7
groenvoorzieningen en begraafplaatsen	1	1	4	4	1	59	Klein	2	Klein	3
buitengebied	2	1	3	2	1	56	Klein	3	Redelijk	6
<i>aantal reclame uitingen</i>										
winkelgebieden	2	1	3	2	1	56	Klein	4	Groot	7
woongebieden	1	1	3	2	1	51	Klein	2	Klein	3
bedrijfsterreinen	1	1	3	2	1	51	Klein	4	Groot	7
dorpen	2	1	3	2	1	54	Klein	2	Klein	3
sport en recreatie	1	1	2	2	1	49	Klein	4	Groot	7
groenvoorzieningen en begraafplaatsen	1	1	3	3	1	55	Klein	1	Zeer klein	2
buitengebied	2	1	3	2	1	53	Klein	2	Klein	3

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

<i>afmetingen</i>										
winkelgebieden	2	1	3	3	1	52	Klein	4	Groot	7
woongebieden	1	1	3	2	1	48	Klein	2	Klein	3
bedrijfsterreinen	1	1	2	2	1	47	Klein	4	Groot	7
dorpen	1	1	3	2	1	51	Klein	2	Klein	3
sport en recreatie	1	1	3	2	1	50	Klein	3	Redelijk	6
groenvoorzieningen en begraafplaatsen	1	1	3	2	1	47	Klein	1	Zeer klein	2
buitengebied	1	1	3	2	1	50	Klein	3	Redelijk	6
<i>reclame oprichten zonder omgevingsvergunning</i>										
winkelgebieden	2	1	3	3	1	56	Klein	2	Klein	3
woongebieden	1	1	3	2	1	51	Klein	2	Klein	3
bedrijfsterreinen	2	1	2	2	1	52	Klein	4	Groot	7
dorpen	1	1	3	3	1	54	Klein	4	Groot	7
sport en recreatie	2	1	2	2	1	48	Klein	3	Redelijk	6
groenvoorzieningen en begraafplaatsen	1	1	3	3	1	50	Klein	4	Groot	7
buitengebied	2	1	3	3	1	54	Klein	3	Redelijk	6

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
Monumenten										
<i>onderhoud en renovatie/restauratie</i>										
kleur dan bestaand	1	1	4	4	2	64	Redelijk	3	Redelijk	10
kozijnen/ramen/roeden	1	1	3	3	2	56	Klein	3	Redelijk	6
vervangen historisch glas/ glas-in-lood	1	1	3	3	2	51	Klein	2	Klein	3
vernieuwen voegwerk en/of gevelreininging	1	1	3	3	3	56	Klein	4	Groot	7
vernieuwen buitenhuid	1	1	4	4	3	63	Redelijk	3	Redelijk	10
wijziging verharding pad	1	1	4	3	2	62	Redelijk	2	Klein	5
impregneren gevels (hydrofoberen)	1	1	2	2	2	46	Klein	3	Redelijk	6
<i>Inpandige wijzigingen Rijksmonumenten</i>										
wijzigingen interieuronderdelen monumentale waarde	1	1	1	4	3	50	Klein	4	Groot	7
herstel/verwijderen achterliggende historisch wandafwerking	1	1	1	4	3	50	Klein	3	Redelijk	6
herstel/verwijderen achterliggende historische stucplafonds	1	1	1	4	3	50	Klein	3	Redelijk	6
ingrepen casco	1	1	1	3	3	48	Klein	3	Redelijk	6
<i>Bouwen aan, in of bij een monument</i>										
bouwen van een schuur aan monument	1	1	4	4	2	61	Redelijk	3	Redelijk	10
dakraam/dakkapel op voorzijde (bouwwerk bij) monument	1	1	4	3	3	59	Klein	3	Redelijk	6
bouwen van een serre aan monument	1	1	4	4	2	61	Redelijk	3	Redelijk	10

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

Aanleg										
<i>aanleg zonder omgevingsvergunning</i>										
bedrijventerrein/ industrieterrein	2	2	3	2	2	75	Redelijk	2	Klein	5
kantorenpark	2	2	3	2	2	71	Redelijk	2	Klein	5
centrum	2	2	4	3	3	86	Groot	2	Klein	7
woongebieden (wijken/dorpen)	2	3	4	3	2	84	Groot	2	Klein	7
<i>buitengebied: aanleg zonder omgevingsvergunning</i>										
grondwerkzaamheden	2	2	4	3	4	78	Redelijk	3	Redelijk	10
waterhuishouding	2	2	4	3	4	86	Groot	3	Redelijk	11
landschap/natuur	2	2	4	3	4	89	Groot	4	Groot	12

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

Bestemmingsplan										
<i>gebruik in strijd met bp</i>										
bedrijventerrein/ industrieterrein	4	4	3	2	2	107	Zeer groot	2	Redelijk	13
kantorenpark	3	3	3	2	2	86	Groot	2	Klein	7
centrum	3	3	4	3	3	104	Zeer groot	3	Redelijk	13
woongebieden (wijken/dorpen)	3	3	4	3	3	104	Zeer groot	3	Redelijk	13
buitengebied	3	3	4	3	3	94	Groot	3	Redelijk	7
<i>bouwen in strijd met bp</i>										
bedrijventerrein/ industrieterrein	3	3	3	2	3	96	Groot	3	Redelijk	11
kantorenpark	3	3	3	2	2	84	Groot	2	Klein	7
centrum	3	3	4	3	2	102	Zeer groot	2	Redelijk	13
woongebieden (wijken/dorpen)	3	3	4	3	3	98	Groot	3	Redelijk	11
buitengebied	2	3	4	3	3	95	Groot	3	Redelijk	11

Effect	
Zeer klein	40
Klein	60
Redelijk	80
Groot	100
Zeer groot	130

Kans	
Zeer klein	1
Klein	2
Redelijk	3
Groot	4
Zeer groot	5

Wegingsfactoren	
Veiligheid	10
Gezondheid	8
Leefomgeving	6
Maatschappelijk	4
Duurzaamheid	4

	ZG	8	9	13	14	15
	G	6	7	11	12	14
	R	4	5	10	11	13
	K	2	3	5	7	9
effect	ZK	1	2	4	6	8
	ZK	K	R	G	ZG	
	kans					

	Piepsysteem
	Steekproef
	Visuele controle
	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
	Volledige controle van alle onderdelen

Overtredingen	Veiligheid	Gezondheid	Leefomgeving	Maatschappelijk	Duurzaamheid	Totaal	Effect (in woorden)	Kans	Kans (in woorden)	Risicocijfer
---------------	------------	------------	--------------	-----------------	--------------	--------	---------------------	------	-------------------	--------------

Kap										
<i>Kappen/rooien/afzetten zonder omgevingsvergunning</i>										
bedrijventerrein/ industrieterrein	2	1	3	2	2	58	Klein	2	Klein	3
kantorenpark	2	1	3	2	2	60	Redelijk	2	Klein	5
woongebieden (wijken/dorpen)	2	2	4	3	3	78	Redelijk	3	Redelijk	10
buitengebied	1	1	3	2	3	59	Klein	3	Redelijk	5

Bijlage 2: Totaal overzicht overtredingen

P	Piepsysteem
S	Stekproef
V	Visuele controle
BHH	Beoordeling hoofdlijnen en hoofdaspecten
BHK	Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
VC	Volledige controle van alle onderdelen

	Bouw	Milieu	Brandveiligheid	Sloop	Monumenten	Reclame	Bestemmingsplan
VC	vluchtmogelijkheden	activiteiten zonder omgevingsvergunning	vrijhouden vluchtwegen				gebruik in strijd met: bedrijventerrein/industrieterrein
	bouwen zonder omgevingsvergunning	afval: gevaarlijk afval					gebruik in strijd met: centrum
		veiligheid: externe veiligheid					gebruik in strijd met: woongebieden
BHK	fundering op staal	bodem: beschermende voorzieningen	aankleding	zonder omg. vergunning	andere kleur dan bestaand		bouwen in strijd met: bedrijventerrein/industrie
	fundering op palen	bodem: zorgplicht	brandmeld-, ontruiming-, sprinkler installaties	meer dan 35m2 asbestpl.	vernieuwen buitenhuid		bouwen in strijd met: woongebieden
	wanden/kolommen begane grond	water: bedrijfsafvalwater	beheersbaarheid brand	meer dan 10m3 afval	bouwen van een schuur aan monument		bouwen in strijd met: buitengebied
	vloeren en balken 1e verdieping	water: vetafscheider	bestrijding van brand		bouwen van serre aan monument		
	constructie overige verdiepingen	water: olieafscheider					
	dakconstructies	water: koeltorens					
	hoogteverschil en vloerafschieding	lucht: geur					
	ventilatie en spuicapaciteit	geluid: horeca					
	brandveiligheid	afval: bedrijfsafval					
	brandveiligheidsinstallaties	afval: zwerfafval					
verbrandingslucht/rook							

Bouw	Milieu	Brandveiligheid	Sloop	Monumenten	Reclame	Bestemmingsplan
uitzetten bouw	bodem: keuringstermijn/logboek		sloop monumentaal pand	kozijnen/ramen/roeden	plaats: winkelgebieden	bouwen in strijd met: kantorenpark
begane grondvloer	bodem: gebruik bestrijdingsmiddel			vernieuwen voegwerk	plaats: bedrijfsterrainen	gebruik in strijd met: kantorenpark
stempels en steigers	water: controleput			impregneren gevels	plaats: dorpen	gebruik in strijd met: buitengebied
dakatwerking	water: oppervlaktewater			wijziging interieuronderdelen historische waarde	plaats: sport en recreatie	
buitenblad gevel	lucht: oplosm/ozon/CFK			herstel/verwijderen historische wandafwerking	plaats: buitengebied	
gevelopeningen	geluid: evenementen			herstel/verwijderen historische stucplafonds	aantal: winkelgebieden	
bescherming geluid	veiligheid: verkeer			ingrepen casco	aantal: bedrijfsterrainen	
EP-gerateerde installaties				dakraam/dakkapel op voorzijde	aantal: sport en recreatie	
					afmeting: winkelgebieden	
					afmeting: bedrijfsterrainen	
					afmeting : sport en recreatie	
					afmeting: buitengebied	
					zonder omgevingsvergunning: bedrijfsterrainen	
					zonder omgevingsvergunning: dorpen	
					zonder omgevingsvergunning: sport en recreatie	
					zonder omgevingsvergunning buitengebied	
					zonder omgevingsvergunning groenvoorzieningen en begraafplaatsen	

BHH

	Bouw	Milieu	Brandveiligheid	Sloop	Monumenten	Reclame	Bestemmingsplan
V	uitgraven bouwput	water: hemelwater	opstelling zijslaatsen		wijziging verharding pad		
	riolering	lucht: stof	bereikbaarheid hulpdent				
	nutsvoorzieningen	lucht: verzuring	bereikbaarheid: brandweeringang				
		geluid: bedrijven	bereikbaarheid: opsteplaats				
			aanwezigheid BHV				
			aanwezigheid: ontruimingsplan				
	bescherming geluid van installaties	veiligheid: verruimte reikwijdte			vervangen historisch glas (in lood)	plaats: woongebieden	
	wering van vocht					plaats: groenvoorzieningen en begraatplaatsen	
						aantal: woongebieden	
						aantal: dorpen	
S						aantal: groenvoorzieningen en begraatplaatsen	
						aantal: buitengebied	
						afmeting: woongebieden	
						afmeting: dorpen	
						afmeting: groenvoorzieningen en begraatplaatsen	
						zonder omgevingsvergunning winkelgebieden	
						zonder omgevingsvergunning woongebieden	
P		water: huishoudelijk afvalwater					

Bijlage 3: Lijst dwangsommen

Overtreding	Gradatie	Sanctie	Maximale hoogte dwangsom	Begunstigingstermijn	Verbeurtermijn
Bouw					
<i>Bouw</i>					
bouwen zonder omg.vergunning	licht	dwangsom	€ 2.500	max. 3 mnd	per week
bouwen zonder omg.vergunning	matig	dwangsom	€ 5.000	max. 3 mnd	per week
bouwen zonder omg.vergunning	ernstig	dwangsom	€ 7.500	max. 3 mnd	per week
in strijd met Bouwbesluit	licht	dwangsom	€ 2.500	max. 3 mnd	per week
in strijd met Bouwbesluit	matig	dwangsom	€ 5.000	max. 3 mnd	per week
in strijd met Bouwbesluit	ernstig	dwangsom	€ 7.500	max. 3 mnd	per week
negeren bouwstop	ernstig	dwangsom	€ 10.000	per direct	ineens
start bouw voor controle	ernstig	dwangsom	€ 30.000	direct (bouwstop)	ineens
Brandveiligheid					
werking rookafvoer/luchtafvoer onvoldoende	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-3 mnd	€ 1.000 per week
installaties ontbreken/werken niet goed	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-12 mnd	per week
materiaal in vluchtroutes voldoet niet	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-6 mnd	€ 1.000 per week
materiaal in overige vluchtroutes voldoet niet	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-6 mnd	€ 1.000 per week
deuren in vluchtroute afsluitbaar	LB	dwangsom	€ 10.000	0-1 mnd	€500 per constatering
deuren met brandwerende eis niet zelfsluitend	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-12 mnd	€ 1.000 per week
deuren met rookwerende functie niet zelfsluitend	LB	dwangsom	€ 20.000	0-3 mnd	€1.000 per constatering
bluswatervoorziening onvoldoende	nLB	dwangsom	€ 40.000	6-12 mnd	€ 2.000 per week
brandoverslag naar derden onvoldoende	nLB	dwangsom	€ 40.000	0-12 mnd	€ 2.000 per week
afstand tot anderer gebouwen te klein	nLB	dwangsom	€ 40.000	>6 mnd	€ 2.000 per week
beheersbaarheid van brand		dwangsom	€ 20.000	0-6 mnd	per week
brandblusinstallatie (sprinkler) afwezig	nLB	dwangsom	€ 100.000	0-12 mnd	€ 5.000 per week
werking brandblusinstallatie (sprinkler) onvoldoende gegarandeerd	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-6 mnd	€ 1.000 per week
vereiste brandslanghaspel afwezig /functioneert niet	nLB	dwangsom	€ 10.000	1 mnd	€ 500 per week
bereikbaarheid hulpverlening onvoldoende	nLB	dwangsom	€ 20.000	1 mnd	€ 2.000 per week
noodverlichting werkt niet	nLB	dwangsom	€ 10.000	1 mnd	per week
werking (verlichte) nooduitgangunit/noodverlichting onvoldoende gegarandeerd	nLB	dwangsom	€ 10.000	1 mnd	€ 500 per week
vereiste noodverlichting afwezig	nLB	dwangsom	€ 10.000	0-3 mnd	€ 500 per week
brandcompartimenten te groot/niet goed ingedeeld	nLB	dwangsom	€ 40.000	0-12 mnd	per week
brandwerendheid constructie onvoldoende	nLB	dwangsom	€ 40.000	0-12 mnd	per week
schachten niet/onvoldoende brandwerend	nLB	dwangsom	€ 10.000	0-12 mnd	per week
stookruimten niet/onvoldoende brandwerend	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-12 mnd	per week
technische ruimte niet/onvoldoende brandwerend	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-12 mnd	per week
loopafstanden binnen rookcompartimenten te lang	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-6 mnd	€ 1.000 per week
werking niet-geautomatiseerde bmi onvoldoende gegarandeerd	nLB	dwangsom	€ 20.000	0-3 mnd	€ 1.000 per week

Overtreding	Gradatie	Sanctie	Maximale hoogte dwangsom	Begunstigingstermijn	Verbeurtermijn
vereiste niet-automatische bmi afwezig	LB	bestuursdwang		0-6 mnd	
subbrandcompartiment niet/onvoldoende brandwerend	LB	bestuursdwang		0-6 mnd	
sterkte bij brand onvoldoende, minder 15 min	LB	bestuursdwang		0-12 mnd	
voorportaal of werking overdruk veiligheidstrappenhuis onvoldoende	LB	bestuursdwang		0-3 mnd	
brandwerende constructie veiligheidstrappenhuis	LB	bestuursdwang		0-3 mnd	
brandmeldinstallatie niet aanwezig (vereist)	LB	bestuursdwang		0-6 mnd	
rook- en brandvrije vluchtroutes niet / onvoldoende brandwerend	LB	bestuursdwang		0-3 mnd	
onvoldoende rookvrije routes	LB	bestuursdwang		0-3 mnd	
luchtafvoer/ rookbehandeling afwezig	LB	bestuursdwang		0-12 mnd	

<i>Sloop</i>					
slopen zonder melding/vergunning	matig	dwangsom	max. € 10.000	per direct	ineens
slopen zonder melding (asbest)	ernstig	dwangsom	max. € 20.000	per direct	ineens
negeren sloopstop	ernstig	dwangsom	max. € 20.000	per direct	ineens

Overtreding	Gradatie	Sanctie	Maximale hoogte dwangsom	Begunstigstermijn	Verbeurtermijn
Milieu					
<i>Bodem</i>					
keuring tank niet uitgevoerd	licht	dwangsom	€ 50 p.d. max. € 1250	2 weken	
geen vloestofdichte vloer of (lek)bak	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
vloer of (lek)bak niet goed	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
vloeistoffen in bodem brengen	ernstig	bestuursdwang	€ 500 p.d. max. € 50.000	1 mnd	
olie/water/verafscheider niet (tijdig) legen	licht	dwangsom	€ 50 p.d. max. € 1250	1 week	
lekke leidingen	ernstig	bestuursdwang	€ 500 p.d. max. € 50.000	1 week	
<i>Lucht</i>					
overschrijding emissie	ernstig	dwangsom	€ 500 p.d. max. € 50.000	2 weken	
metingen niet correct uitgevoerd	licht	dwangsom	€ 50 p.d. max. € 1250	1 mnd	
gasafvoer niet conform BEES	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1 mnd	
schoorsteen niet op hoogte	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
onderzoek emissiebeperkingen niet uitgevoerd	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
voorschriften stankhinder niet naleven	matig	dwangsom	€ 250 per overtreding p.d. max. € 25.000	1 mnd	
stofoverlast veroorzaken	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
ontbreken filter installatie	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
<i>Water</i>					
overschrijding emissie eisen	ernstig	dwangsom	€ 500 p.d. max. € 50.000	2 weken	
niet meten	licht	dwangsom	€ 50 p.d. max. € 1250	1 mnd	
i.s.m vergunningvoorschriften monstervoorziening niet aanwezig	ernstig	dwangsom	€ 500 p.d. max. € 50.000	2 weken	
	ernstig	sluiting/dwangsom	€ 500 p.d. max. € 50.000	2 weken	
<i>Geluid/trillingen</i>					
overschrijding geluidsniveaus	matig	dwangsom	€ 250 per overtreding p.d. max. € 25.000	1 week	
overlast, in werking buiten gegunde uren	matig	dwangsom	€ 250 per overtreding max. € 25.000	1 dag	
niet meten	licht	dwangsom	€ 50 p.d. max. € 1250	1 mnd	
voorzieningen niet aangebracht	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
voorschriften mbt gedrag niet naleven	matig	dwangsom	€ 250 per overtreding max. € 25.000	1 dag	
niet voldoen aan voorschriften mbt trilling	matig	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	

Overtreding	Gradatie	Sanctie	Maximale hoogte dwangsom	Begunstigingsstermijn	Verbeurtermijn
<i>Afval</i>					
opslag niet overeenkomstig voorschriften	matig	dwangsom	€ 250 per overtreding max. € 25.000	1-3 mnd	
bedrijfsafval niet regelmatig afvoeren	licht	dwangsom	€ 250 p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
gevaarlijk afval niet regelmatig afvoeren	matig	dwangsom	€ 500 per overtreding max. € 50.000	1 mnd	
niet registreren verwijdering gevaarlijk afval	licht/ matig	dwangsom	€ 250 per overtreding max. € 25.000	1 mnd	
niet vergunde opslag gevaarlijk afval	ernstig	sluiting/ dwangsom	€ 500 p.d. max. € 50.000	2 weken	
verbranden afval	matig	dwangsom	€ 500 per overtreding max. € 25.000	2 weken	
<i>Brand (risico)</i>					
geen brandblussers	matig	dwangsom	€ 50 per overtreding p.d. max. € 1250	2 weken	
keuring brandblussers niet juist	licht	dwangsom	€ 50 per overtreding p.d. max. € 1250	2 weken	
opslag gevaarlijke stoffen niet conform voorschriften	matig	dwangsom	€ 250 per overtreding p.d. max. € 25.000	1 mnd	
bordjes ontbreken	licht	dwangsom	€ 50 per overtreding p.d. max. € 1250	2 weken	
onvoldoende brandwerendheid	matig	dwangsom	€ 250 per overtreding p.d. max. € 25.000	1-3 mnd	
<i>Algemeen</i>					
onveilige opstelling gasflessen	matig	dwangsom	€ 25 per fles p.d. max. € 2500	1 week	
parkeervoorschriften niet naleven	licht	dwangsom	€ 50 per overtreding p.d. max. € 1250	1 dag	
wijzigingen tav vergunning niet gemeld	licht	dwangsom	€ 50 p.d. max. € 1250	1 mnd	

Overtreding	Gradatie	Sanctie	Maximale hoogte dwangsom	Begunstigstermijn	Verbeurtermijn
Inrit/uitweg					
aanleg in/uitrit zonder omg.vergunning	licht	dwangsom	€ 250 p.w. max.€ 2500	max. 1 mnd	per week
Reclame					
reclame oprichten zonder omgevingsvergunning	licht	dwangsom	€ 500 p.w. max.€ 2500	4 weken	per week
Monumenten					
Bouwen aan, in of bij een monument zonder of in afwijking van omgevingsvergunning	ernstig	dwangsom	€ 1000 p.w. max. € 10.000	4 weken	per week
Kap					
Kappen/rooien/afzetten zonder omgevingsvergunning	matig	dwangsom	€ 750 p.w. max. € 7500	2 weken	per week
Kappen meer dan vergund	matig	dwangsom	max. € 7500	per direct	ineens
Kappen anders dan vergund	matig	dwangsom	max. € 7500	per direct	ineens
Aanleg					
aanleg zonder omgevingsvergunning	ernstig	dwangsom	€ 1000 p.w. max.€ 10.000	max. 2 mnd	per week
Bestemmingsplan					
gebruik gebouwen voor bedrijf in strijd met bestemmingsplan of beheersverordening	matig	dwangsom	€ 30.000	max. 1 mnd	per week
gebruik gebouwen voor wonen in strijd met bestemmingsplan of beheersverordening	ernstig	dwangsom	€ 20.000	max. 1 mnd	per week

LB = LevensBedreigend

nLB = niet LevensBedreigend

De op te leggen sanctie wordt per situatie bepaald. Dit geldt ook voor het bedrag dat aan de sancties gekoppeld wordt en voor de begunstigstermijn.

Bijlage 4: Middelen voor bestuursrechtelijke handhaving

Last onder bestuursdwang (LOB)

In paragraaf 5.3.2 Wabo is bepaald dat het bevoegd gezag kan besluiten om een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom op te leggen. In het geval van toepassen van bestuursdwang, moet de overtreder binnen een bepaalde termijn de illegale situatie beëindigen en daarna beëindigd houden. Als dit niet of niet op tijd gebeurt, wordt op kosten van de overtreder de illegale situatie zelf beëindigd. Het opleggen van een last onder bestuursdwang is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en is daarmee vatbaar voor bezwaar en beroep door belanghebbenden.

Last onder dwangsom (LOD)

In het geval van het opleggen van een last onder dwangsom, moet de overtreder binnen een bepaalde termijn de illegale situatie beëindigen of beëindigd houden. Gebeurt dit niet of niet op tijd, dan zal een dwangsom worden opgelegd. Net als een last onder bestuursdwang is een last onder dwangsom een herstelsanctie en een besluit in de zin van de Awb en is daarmee vatbaar voor bezwaar en beroep door belanghebbenden.

De verschillende soorten dwangsommen zijn:

- eenmalige overtreding: bedrag ineens
- voortdurende overtreding: bedrag per tijdseenheid
- herhaling van losse overtredingen: bedrag per overtreding

Voor de laatste twee geldt dat een maximum bedrag moet worden vastgelegd en er zal vaak moeten worden gecontroleerd of de overtreding al ongedaan is gemaakt. In bijlage 3 is een lijst opgenomen met daarin de leidraad voor de hoogte van dwangsommen. Als bronnen voor deze lijst zijn het 'Fries Draaiboek Handhaving Milieuwetgeving', het 'Protocol 2.15 Leidraad handhavingacties en begunstigingstermijnen' en het 'Uitvoeringsbeleid bouwen, slopen en brandveilig gebruik R.O.' van de Provincie Fryslân, gebruikt.

In Smallingerland wordt per situatie gekeken naar de overtreding en per situatie zal de hoogte van de dwangsom worden vastgesteld. Er wordt te allen tijde rekening gehouden met dat de dwangsom in (redelijke) verhouding tot de zwaarte van het geschonden belang staat en er wordt er goed gekeken naar de beoogde werking van de dwangsom (5:32b Awb).

Intrekken van de vergunning

Op grond van de Wabo kan een bevoegd gezag een vergunning geheel of gedeeltelijk intrekken. In de Wabo (artikel 5.19) zijn de situaties opgenomen wanneer het bevoegd gezag een vergunning (geheel of gedeeltelijk) mag intrekken. Hierbij valt te denken aan situaties waarbij:

- de vergunning of ontheffing ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
- niet in overeenstemming met de vergunning of ontheffing is gehandeld;
- de aan de vergunning of ontheffing verbonden voorschriften of beperkingen niet zijn of worden nageleefd;
- de voor de houder van de vergunning of ontheffing als zodanig geldende algemene regels niet zijn of worden nageleefd.

Deze 'sanctie' voor de activiteit bouwen wordt niet als straffende sanctie gebruikt, maar om herstel mogelijk te maken (herstelsanctie). Wanneer het voornemen aanwezig is om de vergunning in te trekken, krijgt de aanvrager bijvoorbeeld nog een kans om gebruik te maken van vergunning. In de bouwfase wordt in principe alleen een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen ingetrokken, wanneer er na 26 weken na het afgeven van de vergunning, nog geen start is gemaakt met de bouw van het bouwwerk. In de gebruiksfase hanteren we een termijn van 3 jaar. Echter het intrekken van een vergunning in deze fase komt bijna nooit voor. Wanneer dit wel het geval is en een bedrijf houdt zich niet aan de voorschriften uit de vergunning of hij gebruikt niet de gehele vergunning, dan kan de vergunning worden ingetrokken.

Bijlage 5: Procedure last onder dwangsom en last onder bestuursdwang

Bij het constateren van een overtreding, wordt de onderstaande procedure gevolgd:

- Eerste aanschrijving:
Hierin wordt de constatering van de overtreding gemeld en wordt aangegeven op basis van welk artikel de overtreding plaatsvindt. De maatregelen die getroffen kunnen worden om de overtreding te beëindigen zijn aangegeven, bijvoorbeeld het verwijderen van het bouwwerk. Tevens wordt de overtreder op de hoogte gesteld van de vervolgstappen en de termijn waarbinnen de overtreding beëindigd dient te zijn. Omdat bijna geen overtreding gelijk is, zal de termijn per situatie worden bepaald. Deze stap mag overigens worden overgeslagen als er een spoedeisende situatie is ontstaan;
- Tweede aanschrijving:
Is de overtreding niet beëindigd binnen de gestelde termijn, dan volgt een tweede aanschrijving. Hierin wordt de vooraankondiging gedaan van een LOD of LOB. Op deze vooraankondiging kan een zienswijze worden ingediend (artikel 4:8 Awb). Wanneer een last onder dwangsom toegepast wordt, wordt de hoogte van de dwangsom vast gesteld, evenals het maximale bedrag waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd.
- Beschikking:
Is de overtreding niet beëindigd binnen de gestelde begunstigingstermijn van de tweede aanschrijving, dan wordt de beschikking van LOD of LOB verstuurd. Hiertegen kan bezwaar worden aangetekend (artikel 3:45 Awb).
- Invorderingsbeschikking:
Wanneer er geen bezwaar of beroep is ingediend of het bezwaar of beroep is wel ingediend, maar de overtreder heeft geen gelijk gekregen, dan wordt een invorderingsbeschikking genomen, ook deze staat open voor bezwaar en beroep (artikel 3:45). Wanneer de overtreding is beëindigd, dan zal er logischerwijs geen invorderingsbeschikking worden genomen. Dat de overtreding is beëindigd, dient schriftelijk te worden vastgelegd.
- Incasso procedure:
Wanneer de overtreding nog niet is afgehandeld of de dwangsom is niet betaald, dan wordt een incasso procedure opgestart. Dit wordt gedaan door de afdeling BFA (Belastingen en financiële administratie).

Bijlage 6: Overige middelen handhaving

Bestuurlijke boete

In onze gemeente zijn er enkel Boa's aanwezig bij de afdeling Bestuursondersteuning. De afdeling Publiek heeft geen bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete (bij deze afdeling zijn geen Boa's). In het verleden werd nauw samengewerkt met de toenmalige gemeente politie. Nadien werd samengewerkt met speciale taakhouders bij de regionale politie. Omdat er een fundamenteel verschil is, en wat ons betreft moet blijven, tussen bestuursrechtelijk optreden en strafrechtelijk optreden is er destijds besloten geen Boa's aan te stellen voor milieutaken. In de wetenschap dat Boa's sinds enige jaren worden aangestuurd door het functioneel parket in Zwolle zijn wij van mening dat het onverstandig is eigen Boa's aan te stellen voor Wabo-taken.

Bouwstop

Wanneer er een overtreding is geconstateerd en er moet een bouwstop worden opgelegd, dan wordt de bouwstop eerst mondeling aangezegd. Hierna wordt de procedure gevolgd zoals beschreven in het bovenstaande deel bij '*Sancties, hoogte dwangsommen en hersteltermijnen*': Ook bij een bouwstop kunnen de eerste twee stappen (eerste aanschrijving en vooraankondiging dwangsom) worden gecombineerd in één brief. Dit gebeurt echter alleen in uitzonderlijke gevallen.

Wanneer er situaties ontstaan waardoor schade kan worden geleden of waardoor gevaarlijke situaties ontstaan, mogen de bouwwerkzaamheden soms worden afgemaakt. Wordt er toch doorgebouwd (ondanks de bouwstop), dan kan er een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang worden opgelegd. Daarnaast kan de politie een proces-verbaal opmaken en dit kan worden bestraft met een hechtenis of een boete.

Wanneer er gevaar voor de gezondheid of veiligheid dreigt, kan er ook worden besloten dat het gebruik van een bouwwerk dient te worden gestaakt of dat er voorzieningen dienen te worden getroffen om dit gevaar tegen te gaan. Ook in deze situaties kan een last onder dwangsom of onder bestuursdwang worden opgelegd. Alle afspraken die worden gemaakt of constateringen, worden schriftelijk vastgelegd zodat er later altijd weer naar verwezen kan worden of kan worden opgevraagd.

Bijlage 7: Gedoogsituaties

- Overgang- en overmachtsituaties;
In een overgangssituatie kan gedogen aanvaardbaar zijn, wanneer de consequenties van handhaving niet in een redelijke verhouding staan tot de belangen die met (onmiddellijke) handhaving zouden zijn gediend. Dat kan het geval zijn bij nieuwe wetgeving die uiterst ingrijpend is voor bestaande bedrijven. Ook kan er besloten worden tot gedogen, vooruitlopend op gewijzigde regelgeving waardoor de regelgeving wordt afgeschaft of versoepeld.

Bij een overmachtsituatie kan gedacht worden aan een situatie waarin bijvoorbeeld een storing is opgetreden, waardoor bepaalde stoffen tijdelijk niet verwerkt kunnen worden. Het totaal aantal stoffen is dan hoger dan toegestaan, maar dit wordt na de storing weer verholpen.
- Situaties waarin concreet zicht is op legalisatie;
In deze situaties kan de overtreding worden gelegaliseerd door aanpassingen of door het aanvragen van een vergunning. Dit is de voornaamste reden waarom er kan worden afgezien van handhaven;
- Situaties waarin het achterliggende belang beter wordt gediend met gedogen dan met handhaven;
Hierbij gaat het om situaties waarbij handhavend optreden tegen bouwwerken oneerlijk of onevenredig wordt geacht. In het 'Uitvoeringskader Gedogen', wordt een proefproject voor het breken van puin als voorbeeld gegeven. Hierbij was het project in strijd met de wettelijke voorschriften, maar het diende juist ter bevordering van een doelmatige verwerking van afvalstoffen in het belang van de bescherming van het milieu. Door de strijdigheid met de regelgeving, moeten er dan voorwaarden aan de gedoogbeschikking worden verbonden.
- Situaties waardoor het van kracht worden van nieuwe wetgeving, waardoor de (illegale) situatie kan worden gelegaliseerd.
De illegale situatie wordt opgeheven door nieuwe wetgeving en wordt daardoor legaal.
- Deregulering;
Steeds meer vergunningplichtige activiteiten gaan over naar een meldingsplicht. In voorkomende gevallen is het niet redelijk dat nog een vergunningprocedure in gang wordt gezet. Het is mogelijk op (toekomstige) meldingsplicht te anticiperen onder de volgende voorwaarden:
  - o het betreffende besluit is in concept gepubliceerd;
  - o het conceptbesluit is op de betreffende activiteiten van toepassing;
  - o er zijn geen omgevingsvergunningplichtige activiteiten m.b.t. bouw aan de orde.
- Tijdelijk plaatsen van (sta)caravans:
Voor het plaatsen van een stacaravan, is een schriftelijke gedoogbeschikking van de gemeente vereist. Deze beschikking wordt slechts afgegeven als voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:
  - o de stacaravan wordt geplaatst op particuliere grond;
  - o voor het perceel, waarop de stacaravan wordt geplaatst, is een omgevingsvergunning voor activiteit bouwen (in de nota nog een bouwvergunning genoemd) voor de bouw of de grootschalige verbouw van een woning;
  - o het bouwwerk, ten behoeve waarvan de stacaravan is geplaatst, wordt in een continu bouwproces daadwerkelijk gerealiseerd;
  - o de stacaravan wordt geplaatst gedurende een periode van ten hoogste twee jaar;
  - o de stacaravan wordt verwijderd uiterlijk binnen een maand na het gereedkomen (in gebruik nemen) van de woning;

- de stacaravan levert in redelijkheid geen hinder voor derden op;
- op het moment dat de stacaravan bewoond wordt, dient de aanvrager dit schriftelijk door te geven aan de afdeling Burgerzaken.

Wanneer niet voldaan wordt aan één van de bovenstaande voorwaarden, dan is de caravan omgevingsvergunningplichtig.

- Tijdelijke plaatsen van (zee)containers/keten:

Bij wisseling van werk of als er tijdelijk wat minder werk is, zal een aannemer het materieel, de bouwketen en containers op eigen bedrijfsterrein ('werf') plaatsen. Dit is normaliter een tijdelijke zaak. Ten aanzien van bouwketens en (zee)containers geldt dat deze daar tijdelijk worden gedoogd, mits:

- het, mede gezien de aard van het bedrijf, daadwerkelijk gaat om materiaal- en materieelcontainers en bouwketen, die gebruikt worden bij de bouw;
- de containers/keten worden geplaatst op eigen grond van het bedrijf, minimaal 3m uit de zijdelingse perceelsgrens en minimaal 3m achter de voorgevellijn van het op dat perceel geplaatste hoofdgebouw;
- de containers/keten mogen daar niet gebruikt worden;
- de containers/keten overwegend (dus meer dan 6 maanden per jaar) elders zijn.

Krijgt het stallen van containers/ketens, een meer permanent karakter of worden ze wel ter plekke gebruikt, dan is een omgevingsvergunning nodig.

